
Препоръка CM/Rec(2007)11 на Комитета на Министрите към страните-членки относно насърчаване на свободата на изразяване и на информация в новата информационна и комуникационна среда

Препоръка CM/Rec(2007)11

на Комитета на Министрите към страните-членки относно насърчаване на свободата на изразяване и на информация в новата информационна и комуникационна среда

(Приета от Комитета на Министрите на 26 септември 2007 г. по време на 1005-та среща на представителите на Министрите)

Комитетът на Министрите, в съответствие с Член 15.b от Статута на Съвета на Европа,

Потвърждавайки ангажираността на страните-членки към фундаменталното право на свобода на изразяване и на получаване и предаване на информация и идеи без намесата на обществените власти и независимо от държавните граници, както е гарантирано в Член 10 на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (ECHR, ETS No. 5); Със загриженост за потенциалното въздействие, както положително, така и отрицателно, което информационните и комуникационни технологии и услуги могат да имат върху упражняването на човешките права и основните свободи в информационното общество и специфичните роли и отговорности на страните-членки при осигуряването на защитата и насърчаването на тези права;

Подчертавайки, в тази връзка, че развитието на информационните и комуникационните технологии и услуги трябва да допринасят за упражняването на правата, гарантирани от Член 10 на ECHR, от всички хора, за благо на всяка отделна личност и за културата на демокрацията на всяко общество

Позовавайки се на Препоръка R (99) 14 на Комитета на Министрите относно универсалната обществена услуга, касаеща новите комуникационни и информационни услуги, която подчертава необходимостта от непрекъснато развитие на тези услуги с цел да се подпомага правото на всеки да изразява, търси, получава и предава информация и идеи, за благо на всяка отделна личност и обществото като цяло;

Подчертавайки важността на свободния или с достъпна цена достъп до съдържание и услуги, предвид на конвергенцията на медиите и новите сектори на комуникационните услуги и появата на общи платформи и услуги между телекомуникационните оператори, производителите на хардуер и софтуер, издателите, новите изнесени точки за достъп до електронни и комуникационни услуги, доставчиците на Интернет услуги и други оператори на мрежи от следващо поколение;

Позовавайки се на Декларацията от 2005 г. на Комитета на Министрите относно правата на човека и господството на закона в информационното общество, която признава, че ограниченият достъп или липсата на достъп до информационни и телекомуникационни технологии (ICT) може да лиши хората от способността да упражняват в пълен обем техните човешки права и основни свободи;

Позовавайки се също така на Препоръка Rec(2002)2 на Комитета на Министрите относно достъпа до официални документи и Препоръка No. R (81) 19 на Комитета на Министрите относно достъпа до информация, притежание на публичните власти;

Съзнавайки, че комуникациите, които използват нови технологии и новите информационни и комуникационни услуги трябва да зачитат правото на лично пространство и тайната на кореспонденцията, както е гарантирано в Член 8 на ECHR и доразвито в прецедентното право на Европейския Съд по правата на човека, както и в Конвенцията за защита на личността при автоматичната обработка на лични данни (ETS No. 108) и Препоръка No. R (99) 5 на Комитета на Министрите относно защитата на личното пространство в Интернет;

Позовавайки се на Декларацията на Комитета на министрите от 2003 г. относно свободата на комуникации в Интернет, в която се подчертава, че такава свобода не трябва да е в ущърб на човешкото достойнство или правата на човека и основните права на другите хора, особено на децата;

Позовавайки се на Препоръка Rec(2001)8 на Комитета на Министрите относно саморегулирането при кибер-съдържанието (саморегулиране и защита на потребителите срещу незаконно или зловредно съдържание при новите комуникационни и информационни услуги), която подкрепя неутралната оценка на съдържанието, за да се даде възможност на потребителите да направят собствена преценка за стойността на такова съдържание;

Позовавайки се също така на Препоръка Rec(2006)12 на Комитета на Министрите относно даването на права и възможности на децата в новата информационна и комуникационна среда, която подчертава важността децата да придобиват необходимите умения, за да творят, създават и разпространяват съдържание и комуникации по начин, който едновременно зачита основните права и свободи на другите и способства за упражняването на собствените им основни права;

Съзнавайки риска от причиняване на вреда чрез съдържание и начини на поведение в новата информационна и комуникационна среда, които са способни да окажат вредно влияние върху физическото, емоционалното и психическото здраве на децата, като например порнографията в реално време, описанието и възхвалата на насилието и самонараняването, унижението, дискриминационните или расистки изрази или проповядването на такова поведение (напътстване), сводничеството, воайорството и други форми на посегателства върху личността;

Позовавайки се на важността на образованието за демократичното гражданско общество, което предоставя на децата и на техните педагози необходимите възможности и способности (знания, умения, разбиране, начин на мислене, ценности на човешките права и поведение), които са им необходими, за да живеят, да участват активно и да действат отговорно, като в същото време зачитат правата на другите, както е посочено в Препоръка [Rec\(2002\)12](#) на Комитета на Министрите относно ролята на образованието за демократичното гражданско общество;

Вземайки предвид документите с резултатите от Световните срещи на върха по Информационно общество (Женева 2003 г. – Тунис 2005 г.), касаещи важната роля и значимостта на всички участници и заинтересовани страни при изграждането на информационното общество, като в същото време изцяло се зачитат правата на човека и основните свободи;

Съзнавайки, че действията и решенията на участниците и заинтересованите страни, както от държавната, така и от неправителствената сфера, особено от частния сектор, могат да имат въздействие върху упражняването и използването на основните права, като правото на изразяване и зачитането на човешкото достойнство в информационното общество;

Подчертавайки необходимостта страните-членки непрекъснато да проучват и преразглеждат законовата и регулаторна рамка, в която работят участниците и

заинтересованите страни, която влияе върху упражняването на човешките права и основните свободи;

Препоръчва правителствата и страните-членки да предприемат всички необходими мерки за да се подпомага упражняването в пълен размер на човешките права и основни свободи в новата информационна и комуникационна среда, особено що се касае до правото на свобода на изразяване и на информация, в съответствие с Член 10 на ECHR и съответното прецедентно право на Европейския Съд по правата на човека, като:

- приемат общи стандарти и стратегии за реализирането на настоящите основни насоки;

и

- поставят тези основни насоки на вниманието на всички участници и заинтересовани страни, особено частният сектор, гражданското общество и медиите, така че те да предприемат всички необходими мерки, за да допринесат за тяхната реализация.

Основни насоки

I. Даване на права и възможности на индивидуалните потребители

Постоянната еволюция и промяна в модела и начина на ползване на технологиите и услугите поставя предизвикателство пред способността на индивидуалните потребители напълно да разбират и упражняват своите права и свободи в новата информационна и комуникационна среда. В тази връзка прозрачността при обработката и представянето на информация, както и предоставянето на информация, упътване и други форми на съдействие и помощ са от изключителна важност. В този контекст медийното образование е от особена важност.

Страните-членки, частният сектор и гражданското общество се приканват да разработят общи стандарти и стратегии за насърчаване на прозрачността и за предоставяне на информация, упътване и помощ на индивидуалните потребители на технологии и услуги, по-конкретно в следните ситуации:

- i. при мониторинг на електронната поща, при използването на Интернет и при обработка на лични данни, с оглед на правото на личен живот и на тайна на кореспонденцията;
- ii. определяне на нивото на персонална анонимност при използването на технологии и услуги, във връзка с правото на личен живот и на тайна на кореспонденцията;
- iii. определяне на нивото на лична безопасност при използването на технологии и услуги, във връзка с правото на личен живот, на тайна на кореспонденцията и за спазване разпоредбите на закона;
- iv. при събиране на информация за профила на потребителите и при запазване на лични данни от търсачката и от доставчиците на съдържание във връзка с правото на личен живот и на тайна на кореспонденцията;
- v. при изготвяне на списъци и подреждане по приоритети на информацията, предоставена от търсачките, във връзка с правото да се получава и предава информация;
- vi. при блокиране на достъпа до и филтриране на съдържанието и услугите, във връзка с правото да се получава и предава информация;
- vii. при отстраняване на съдържание, счетено за незаконно, във връзка със спазване разпоредбите на закона;
- viii. при излагане на децата на опасност от достъп до съдържание и начини на поведение, носещи риск от причиняване на вреда, с оглед на човешкото достойнство, правата на другите и правото на личен живот;
- ix. при производство на съдържание, базиращо се на получени от потребителите данни и комуникации с тях, с оглед на човешкото достойнство, правата на другите и правото на личен живот.

II. Общи стандарти и стратегии за надеждна информация, за създаване на гъвкаво съдържание и за прозрачност при обработката на информация

Скоростта, разнообразието и обема на съдържанието, циркулиращо в новата информационна и комуникационна среда, може да бъде предизвикателство за ценностите и чувствителността на отделните личности. Трябва да бъде постигнат един добър баланс между правото за свободно изразяване и предаване на информация в тази нова среда и съблюдаването на човешкото достойнство и правата на другите, като се има предвид, че правото на свобода на изразяване може да бъде обект на спазване на установени правила, условия и ограничения, за да се осигури пропорционалност

В тази връзка, частният сектор и страните-членки се приканват да разработят общи стандарти и стратегии по отношение на:

- » Класифицирането и оценяването на качеството на съдържанието и услугите, при които има риск от причиняване на вреда и при които няма риск от причиняване на вреда, особено на онези, имащи отношение към децата;

- » Класифицирането, оценяването на качеството и прозрачността на филтриращите механизми, които са проектирани специално за децата

iii. Създаването на интерактивно съдържание и неговото разпространение между потребителите (примерът на P2P мрежите и блоговете), като в същото време се съблюдават законните интереси на притежателите на права, за да се защитят техните права върху интелектуалната собственост;

iv. Класифициране и стандарти за достъп до и обработка на лични данни.

III. Достъпност на цената за достъп до ICT инфраструктурата

Новата информационна и комуникационна среда стана важна част от живота на много хора, с помощта на която живеят, работят и упражняват правата и свободите си в пълна степен. Ето защо достъпността на цената за достъп до ICT инфраструктурата е необходима предпоставка за достъпността на достъпа до Интернет, като по този начин се спомага за преодоляването на дигиталното разделение, с цел да се увеличи в максимална степен упражняването и ползването на тези права и свободи.

В тази връзка, страните-членки се приканват, в сътрудничество с частния сектор и гражданското общество, да се подпомогне и разшири достъпа до ICT инфраструктурата чрез:

- » Създаване на среда с голям потенциал, която е привлекателна за частния сектор за инвестиции в ICT инфраструктурата и услугите, включваща стабилна законова и регулаторна рамка;

- » Насърчаване и подкрепа на базирани в общността мрежи;

- » Подпомагане на политики и партньорства, които съдействат за качествено и количествено развитие на ICT инфраструктурата, с оглед осигуряването на всеобщ и достъпен като цена достъп до Интернет;

- » Проучване и създаване на задължения за предоставяне на универсална услуга, като се вземат под внимание, *inter alia*, конвергентните мрежи от следващо поколение.

IV. Достъпът до информация като обществена услуга

Интернет има все по-нарастващо значение за улесняване на живота на много хора, които използват и зависят от обществените услуги. Достъпът до новата информационна и комуникационна среда улеснява упражняването на техните права и свободи, особено що

се касае до участието им в обществения живот и демократичните процеси.

В тази връзка страните-членки трябва:

- i. да подпомагат политики и партньорства, които съдействат за инсталирането на точки за достъп до Интернет в сгради и помещения на публични институции и, където е подходящо, на други обществени места. Тези точки за достъп до Интернет трябва да са със свободен достъп за всички потребители, включително за хората със специални потребности;
- ii. да осигурят така, че публичните власти да увеличат предоставянето и прозрачността на техните online услуги за гражданите и бизнеса, за да се даде възможност на всеки отделен индивид за достъп до обществена информация;
- iii. да се осигури така, че публичните власти да предлагат широк спектър от online обществени услуги в подходящ формат на лингвистичните знаци (например, с не-ASCII писмени знаци), който да е в съзвучие с общите стандарти (например, основните насоки на Инициативата Достъпност до Мрежата "Web Accessibility Initiative")

V. Сътрудничество между всички участници и заинтересовани страни

За да могат отделните индивиди да се възползват и упражняват правата си в пълна степен в новата информационна и комуникационна среда, по-специално правото за свобода на изразяване и на информация и правото на личен живот и на тайна на кореспонденцията, от изключително значение е държавите-членки, частният сектор и гражданското общество да разработят различни форми на сътрудничество и партньорство с многостранно участие, като се вземат предвид съответните роли и отговорности на участниците.

В тази връзка, страните-членки се приканват:

- i. да се ангажират в един постоянен диалог с всички участници и заинтересовани страни с оглед формулирането и очертаването на границите на ролите и отговорностите им по отношение на правото за свобода на изразяване и на информация и другите човешки права;
- ii. да създадат, където е уместно, в сътрудничество с другите заинтересовани страни, ясна законова рамка за ролите и отговорностите на участниците и заинтересованите страни;
- iii. да осигурят така, че допълнителните регулаторни системи, като нови форми на ко-регулиране и саморегулиране, да отговарят адекватно на промените в технологичното развитие и че са взети предвид правата на човека и са спазени изискванията на закона. Частният сектор се приканва:

- i. да осъзнае и да приеме своите нарастващи етична роля и отговорности, и да сътрудничи при преразглеждането, и където е необходимо, коригирането на основните си действия и решения, които имат въздействие върху правата и свободите на отделните индивиди;
- ii. да разработи, където е уместно, нови форми на открито, прозрачно и отговорно саморегулиране.

Гражданското общество, включително висшите учебни заведения и медиите, трябва да бъдат насърчени да извършват мониторинг на етичните и социални последици от действията и решенията на участниците и заинтересованите страни и тяхната обвързаност със спазването на правата на човека и на разпоредбите на закона, да информират обществеността за онези фирми и организации, които имат не-отговорно поведение и да помагат на онези отделни лица и групи от лица, чиито права и свободи са нарушени, като отнесат въпроса към фирмите и организациите, поради чиито действия и поведение е станало това.